

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 22
The Central Elections Committee for the 22nd Knesset

Justice Hanan Melcer
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee

القاضي حنان ملتسر
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט חנן מלצר
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תב"כ 33/22

העותר: עו"ד שחר בן מאיר

נגד

- המשיבים:
1. הליכוד – בהנהגת בנימין נתניהו
 2. בנימין נתניהו, ראש הממשלה
 3. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה לצו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה),
התשי"ט-1959 מתאריך 04.09.2019; בקשה לצירוף ראיה מתאריך
08.09.2019; תגובה מטעם המשיבים 2-1 מתאריך 10.09.2019;
תגובה מטעם המשיב 3 מתאריך 10.09.2019

העותר: בעצמו

בשם המשיבים 2-1: עו"ד אבי הלוי

בשם המשיב 3: עו"ד רועי שויקה; עו"ד קובי עבדי

עמוד 1 מתוך 5

החלטה

1. עניינה של העתירה שבפני הוא בבקשת העותר כי יינתן צו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה), המורה למשיבים 1-2: "למחוק ולהסיר כל פרסום של המשיבים ברשתות החברתיות או בכל מדיה אחרת שבו נכתב או נאמר כי 'הבחירות זויפו' או 'הבחירות נגנבו', או כל ביטוי בדומה לכך", ו-"צו המורה להם שלא לבצע כל פרסום תעמולה הכולל את הביטויים האמורים או דומים להם ביחס לבחירות לכנסת ה-21".

אביא להלן את הנתונים הנדרשים להכרעה.

תשתית עובדתית

2. כמתואר בעתירה, המשיבים 1-2 החלו לפרסם סרטונים ודברי תעמולה, בהם נאמר כי הבחירות הקודמות לכנסת ה-21, "נגנבו", או זויפו. המשיב 2 אמר בסרטון שהעלה לדף הפייסבוק שלו, בין היתר, את הדברים הבאים:

"אנחנו לא ניתן לכם לגנוב לנו את הבחירות עוד פעם. מסתבר שהיו זיופים בהיקף אדיר בבחירות הקודמות ואני מעריך שאם לא היו הזיופים האלה היינו מקבלים 61 מנדטים... עכשיו מנסים לגנוב לנו עוד פעם...".

לאחר פרסום הסרטון הנ"ל, בעמוד הטוויטר של המשיבה 1 פורסמו ציוצים ברוח דברים אלה (כל אלה יקראו להלן: הפרסומים).

3. בתאריך 08.09.2019 העותר ביקש לצרף לעתירתו כראיה שני סקרי דעת קהל שנערכו במסגרת המכון הישראלי לדמוקרטיה (אחד מחודש אפריל 2019 והשני מחודש אוגוסט 2019), שמהם ניתן ללמוד, לשיטתו, על כך שתעמולת המשיבים 1-2 גורמת בפועל לפגיעה באמון הציבור בטוהר הבחירות.

טענות הצדדים

4. העותר טוען כי הפרסומים שקריים, ועלולים לייצר, בוודאות קרובה, סכנה לתקינות הבחירות ולאמון הציבור בהן. משכך העותר גורס כי ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית יש סמכות להורות על "מחיקת" "התעמולה השקרית", לשיטתו.

5. כמו כן, לטענת העותר הפרסומים מהווים עבירה על סעיף 13 לחוק דרכי תעמולה, שכן יש בהם הפרעה בלתי הוגנת לבחירות מטעם רשימת מועמדים ומי שעומד בראשה. בתוך כך, נטען כי על אף שסעיף 13 הנ"ל מכיל בתוכו תנאי לפיו ההפרעה הבלתי הוגנת תהיה כלפי סיעה, או רשימה אחרת – בענייננו יש לחרוג מן הכלל ולקבוע כי הסעיף הופר, שכן אי ההוגנות, בנסיבות, היא במובהק כלפי הבוחרים. בהקשר זה, העותר מצייין כי ככל שעמדתו לא תתקבל, רשימת המועמדים "צדק בראשות אבי ילאו" מצטרפת כעותרת לעתירה זו, ובכך מתקיים התנאי האמור בסעיף 13 לחוק דרכי תעמולה.

עמוד 2 מתוך 5

6. לשיטת המשיבים 1-2, שנתבקשו להגיב ועשו כן, יש למחוק את העתירה על הסף בשל היעדר תשתית ראייתית לכאורית. זאת, שכן העותר לא הביא לביסוס טענותיו ראיות לכך שתוכן הפרסומים שקרי, או לכך שנעשתה הפרעה בלתי הוגנת לתעמולת רשימה אחרת.
7. המשיבים 1-2 גורסים לחילופין כי יש לדחות את העתירה לגופה. בתוך כך, נטען כי יושבי ראש ועדת הבחירות המרכזית אינם נוהגים לבחון את תוכן פרסומי תעמולת הבחירות (לרבות השאלה האם פרסום מסוים הוא אמת, או שקר), שכן סמכותם מוגבלת למקרים של הטעיה צורנית, ולא למקרים של הטעיה מהותית.
8. באשר לטענת העותר להפרת סעיף 13 לחוק דרכי תעמולה – הן המשיבים 1-2 והן המשיב 3, שנתבקש גם הוא להגיב ועשה כן – גורסים כי לא הוכחו יסודות הסעיף, שכן התנאי לפיו על ההפרעה הבלתי הוגנת להיות מכוונת כלפי סיעה, או רשימת מועמדים אחרת, או מי מטעמה, איננו מתקיים בנסיבות, וכי אף צירוף רשימת "צדק בראשות אבי ילאו" לעתירה לא מסייע לעותר בנקודה זו, שכן הוא לא הסביר מדוע רשימה זו מהווה יעד להפרעה.
9. המשיב 3 טוען עוד כי נימוקיו המשפטיים של העותר אינם ברורים, אך אם הם מכוונים ל"מחיקת" הפרסומים בשל "תעמולה שקרית" – הרי שדין העתירה להידחות על הסף. זאת משום שליו"ר ועדת הבחירות המרכזית אין סמכות להוציא צו מניעה בהתבסס על טענות להפרת חיקוק שאיננו מנויה בסעיף 17 לחוק דרכי תעמולה.
- עוד טוען המשיב 3 כי בקשת העותר להתערב בתוכן הפרסומים – מנוגדת לפסיקה, שקבעה כי סמכויות היו"ר אינן כוללות הכרעה בשאלה האם תוכן תעמולתי הוא אמת, או שקר.
10. לאחר הצגת הרקע העובדתי וטענות הצדדים – אגש כעת לליבון הדברים.
- דיון והכרעה
11. בעקבות עיון בעתירה, בתגובות הצדדים ובחומר הנלווה – הגעתי למסקנה כי דין העתירה להידחות.
12. ככל שהעותר מבקש שיינתן צו מניעה משום שהפרסומים הם "תעמולה שקרית" – הרי שלכאורה ובנסיבות רגילות – אין ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית סמכות לעשות כן. הטעם לדבר נעוץ, בין השאר, בכך שטענת העותר אינה מבוססת על חיקוק המנוי בסעיף 17 לחוק דרכי תעמולה, הקובע כדלקמן:

"יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת רשאי, לאחר שנתן לנוגע בדבר הזדמנות להביא טענותיו לפניו, ליתן צו המונע ביצוע מעשה עבירה לפי חוק זה, לפי פרק י"א לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969, לפי פרק ט' לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965, או לפי סעיף 4ט לחוק המועצות האזוריות (מועד בחירות כלליות), התשנ"ד-1994, או המשכתו...".

בהקשר זה, נקבע, בדעת רוב, בדנג"ץ 1525/15 ח"כ ד"ר אחמד טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו (23.08.2017) (להלן: עניין שארלי הבדו) כי החיקוקים המנויים בסעיף 17ב(א) הנ"ל, המגבילים את סמכותו של יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית להוציא צו מניעה, מהווים רשימה סגורה, והיעדר ההתייחסות לחיקוקים נוספים בסעיף איננו בגדר לקונה, אלא מהווה הסדר שלילי (ראו: עניין שארלי הבדו, בפיסקאות 22-25 לפסק דינה של הנשיאה מ' נאור).

13. זאת ועוד – אחרת. העותר מבקש כאמור כי אקבע שהפרסומים הם שקריים. אולם סעד זה איננו עולה בקנה אחד עם פסיקות יושבי ראש ועדת הבחירות המרכזית לתקופותיהם, אשר נמנעו מלבחון את תוכן דברי התעמולה, ולקבוע האם הם אמת, או שקר, וזאת נוכח חשיבות הזכות לחופש הביטוי הפוליטי (על חופש הביטוי הפוליטי ראו: תב"כ 52/21 כחול לבן בראשות בני גנץ ויאיר לפיד נ' הליכוד תנועה לאומית ליברלית, בפיסקה 15 (05.04.2019)). לעניין זה יפים הדברים הבאים:

"דין הבקשה להידחות. במסגרת תעמולת בחירות נשמעים פעמים רבות דברים שאינם אמת וניתנות הצהרות בלתי מדויקות. אין זה בסמכותו של יו"ר ועדת הבחירות להכריע בסכסוכים אלה ואין בידי יו"ר ועדת הבחירות סמכות למנוע תעמולה אך בשל טענות בדבר נכונותה." (ראו: תב"כ 20/17 מפלגת חזית יהודית לאומית נ' מפלגת אגודת ישראל (22.03.2006) (השופט ד' ביניש)).

וראו גם:

"במקרה דנא, למעשה, טוענת העותרת כי מדובר בתעמולה שתוכנה מטעה במובנה המהותי. ברי, כי על מנת לקבוע אם מדובר בקמפיין מטעה מבחינה מהותית יהיה עליי לקבוע אם תוכנו אמיתי או שקרי. ודוק; סוגיה זו אינה מצויה בסמכותי. זאת, מכיוון שאין ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית כלים לבחון את אמיתות הדברים... שקר – אין לו רגליים – בכך יכול להתנחם העותר, אלא שהקביעה מה הוא שקר אינה בידי (ראו: תב"כ 18/20 הליכוד נ' רשימת המחנה הציוני בראשות יצחק הרצוג וציפי ליבני, בפיסקה 5 (16.02.2015) (השופט ס' גובראן)). (ההדגשות במקור – ח"מ).

14. בשולי הדברים אדגיש כי נוכח האמור לעיל – אינני מביע כאן דעה לגבי גופם של דברים, אף שיש לי תובנות בנושא.

15. לבסוף, נראה כי בנסיבות העניין לא מתקיימים תנאי סעיף 13 לחוק דרכי תעמולה, העוסק בהפרעה בלתי הוגנת, ועל כן אין בידי להיעתר לטענות העותר גם בנקודה זו.

16. סעיף 13 הנ"ל מורה כך:

"לא תהא תעמולת בחירות מטעם מפלגה או רשימת מועמדים אחת או למענה בצורה או בדרך שיש בהם משום הפרעה בלתי הוגנת של תעמולת בחירות מטעם מפלגה או רשימת מועמדים אחרת או למענה." (ההדגשה שלי – ח"מ).

17. בהקשר זה, קבעתי לאחרונה כי הסעיף הנ"ל מכיל שלושה תנאים מצטברים :

"הרכיב הראשון עוסק כאמור במפריע. על פי לשון הסעיף, המפריע צריך להיות מפלגה או רשימת מועמדים, או מי מטעמה... הרכיב השני מתאר את ההפרעה. הפרעה זו צריכה להיות "בלתי הוגנת" והיא אמורה להיות קשורה לבחירות... הרכיב השלישי מתאר את מושא ההפרעה, או את יעד ההפרעה. על פי לשון הסעיף גם מושא ההפרעה, כמו הגורם המפריע, צריך להיות סיעה או רשימת מועמדים, או מי מטעמה, אלא שהעותרת אינה סיעה ואינה רשימת מועמדים, אלא **חברת חדשות**, כאמור (ראו: תב"כ 14/22 החדשות 13 בע"מ נ' הליכוד – תנועה לאומית ליברלית, בפיסקאות 15-12 (03.09.2019)).
(ההדגשות במקור – ח"מ).

דברים אלה יפים גם לענייננו. אף אם נניח שהרכיבים הראשון והשני חלים, הרי שהרכיב השלישי איננו מתקיים בנסיבות – העותר לא הצביע על מושא הפרעה שהוא סיעה, או רשימת מועמדים אחרת, או מי מטעמה. גם צירוף רשימת "צדק בראשות אבי ליאו" איננו מעלה או מוריד לעניין זה, שכן העותר, או הרשימה הנ"ל, לא פירטו בעתירה כיצד הפרסומים מפריעים בצורה בלתי הוגנת לרשימה. העותר ציין בהקשר זה כי לשיטתו, על אף החסר של הרכיב השלישי של סעיף 13 לחוק דרכי תעמולה, יש לקבל את העתירה באופן חריג, משום שאי ההוגנות היא כלפי כלל הבוחרים. טענה זו – דינה להידחות, שכן היא אינה מבוססת.

סוף דבר

18. נוכח כל האמור לעיל – העתירה לצו מניעה נדחית. בנסיבות, אינני עושה צו להוצאות.

ניתנה היום, י"ז באלול, התשע"ט (17.09.2019).

חנן מלצר, שופט
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-22